REKOMENDACIJOS

KOMISIJA

KOMISIJOS REKOMENDACIJA

2009 m. gegužės 12 d.

dėl privatumo ir duomenų apsaugos principų įgyvendinimo taikomosiose priemonėse, kurių naudojimas pagrįstas radijo dažniniu atpažinimu

(pranešta dokumentu Nr. C(2009) 3200)

(2009/387/EB)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 211 straipsnį,

pasikonsultavusi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu,

kadangi:

(1) Radijo dažninis atpažinimas (RDA) – naujas informacinės visuomenės laimėjimas, dėl kurio daiktai su mikroelektronine įranga, kuria galima automatiškai apdoroti duomenis, bus vis dažniau naudojami kasdieniame gyvenime.

(2) RDA palaipsniui plinta, taigi įvairiose srityse, pvz., logistikos ([1]), sveikatos priežiūros, visuomeninio transporto, mažmeninės prekybos, visų pirma produktų saugos didinimo ir greitesnio produktų pašalinimo iš rinkos, taip pat pramogų, darbo, kelių mokesčių valdymo, bagažo valdymo ir kelionės dokumentų, ši technologija tampa žmonių gyvenimo dalimi.

(3) RDA technologija gali tapti nauja ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo paskata ir taip veiksmingai padėti įgyvendinti Lisabonos strategiją, nes ši technologija teikia didelių ekonominių vilčių, susijusių su naujomis verslo galimybėmis, išlaidų mažinimu ir didesniu veiksmingumu, pirmiausia kovojant su klastojimu ir tvarkant elektronines šiukšles, pavojingas medžiagas, taip pat perdirbant produktus pasibaigus jų naudojimo laikui.

([1]) COM(2007) 607 galutinis.

(4) RDA technologija suteikia galimybę apdoroti duomenis, įskaitant asmens duomenis, per nedidelį nuotolį be fizinio sąlyčio arba regimos skaitytuvo arba rašytuvo ir žymens sąveikos taip, kad ši sąveika gali įvykti susijusiam asmeniui apie ją nežinant.

(5) RDA taikomosiomis priemonėmis galima apdoroti duomenis, susijusius su tiesiogiai arba netiesiogiai atpažintu arba atpažįstamu fiziniu asmeniu. Šiomis priemonėmis galima apdoroti žymenyje saugomus asmens duomenis, pvz., asmens vardą, gimimo datą arba adresą, biometrinius duomenis arba duomenis, kuriais tam tikras RDA elemento numeris susiejamas su asmens duomenimis, saugomais kitoje sistemos vietoje. Be to, ši technologija gali būti taikoma asmenims, turintiems vieną ar daugiau daiktų su RDA elemento numeriu, stebėti.

(6) Kadangi ši technologija gali būti taikoma visur ir gali būti beveik nepastebima, diegiant RDA ypatingą dėmesį būtina skirti privatumo ir duomenų apsaugos klausimams. Todėl prieš pradedant plačiai naudoti RDA taikomąsias priemones, į jas turėtų būti įdiegtos privatumo ir informacijos apsaugos funkcijos (laikantis principo, kad į saugumo ir privatumo aspektus turėtų būti atsižvelgiama jau projektavimo etape).

(7) Įvairią ekonominę ir socialinę naudą RDA galės teikti tik tuomet, jei bus įdiegtos veiksmingos asmens duomenų bei privatumo apsaugos ir susijusių etikos principų, kurie yra svarbiausi svarstant RDA priimtinumo visuomenei klausimus, įgyvendinimo priemonės.

(8) Valstybės narės ir suinteresuotosios šalys turėtų, visų pirma šiame pradiniame RDA diegimo etape, dėti daugiau pastangų, kad užtikrintų, jog RDA taikomosios priemonės būtų stebimos ir būtų paisoma asmenų teisių ir laisvių.

(9) 2007 m. kovo 15 d. Komisijos komunikate „Radijo dažnių atpažinimas (RDA) Europoje: politikos sistemos formavimo veiksmai“ ([1]) paskelbta, kad vienoje arba daugiau Komisijos rekomendacijų bus pateikta paaiškinimų ir patarimų dėl RDA taikomųjų priemonių duomenų apsaugos ir privatumo aspektų.

(10) Su asmens duomenų apsauga ir laisvu tokių duomenų judėjimu, susijusios teisės ir pareigos, kaip nustatyta 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ([2]) ir 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/58/EB ([3]) dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių), be apribojimų taikomos naudojant RDA taikomąsias priemones, kuriomis apdorojami asmens duomenys.

(11) Kuriant RDA taikomąsias priemones, turėtų būti taikomi principai, nustatyti 1999 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 1999/5/EB dėl radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių bei abipusio jų atitikties pripažinimo ([4]).

(12) Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonėje ([5]) patariama, kaip tvarkyti produktus su asmenims suteiktais žymenimis, ir raginama įvertinti poveikį privatumui bei saugumui, kad būtų nustatyti bei išplėtoti „geriausi turimi metodai“, kuriais būtų užtikrintas RDA sistemų privatumas ir saugumas.

(13) RDA taikomųjų priemonių operatoriai turėtų imtis visų pagrįstų priemonių, kad užtikrintų, jog duomenys jokiomis priemonėmis, kurias gali naudoti RDA taikomosios priemonės operatorius arba kitas asmuo, nebūtų susiejami su atpažintu arba atpažįstamu fiziniu asmeniu, nebent šie duomenys būtų apdorojami laikantis taikytinų principų ir teisinių nuostatų dėl duomenų apsaugos.

(14) 2007 m. gegužės 2 d. Komisijos komunikate „Duomenų apsaugos stiprinimas naudojant privatumo didinimo technologijas (PDT)“ ([6]) nustatytos aiškios priemonės, kuriomis siekiama, kad, remiant PDT plėtrą ir skatinant duomenų valdytojus bei asmenis taikyti šias technologijas, būtų sumažintas tvarkytinų asmens duomenų kiekis ir, kai įmanoma, naudojami anoniminiai arba pseudoniminiai duomenys.

(15) 2006 m. gegužės 31 d. Komisijos komunikate Saugios informacinės visuomenės strategija – „Dialogas, partnerystė ir teisių suteikimas“ ([7]) pripažįstama, kad įvairovė, atvirumas, sąveika, naudojimo galimybės ir konkurencija yra pagrindiniai saugios informacinės visuomenės užtikrinimo veiksniai, pabrėžiamas valstybių narių ir viešojo valdymo institucijų vaidmuo didinant informuotumą ir populiarinant gerąją saugumo patirtį, ir privačiojo sektoriaus suinteresuotosios šalys kviečiamos imtis iniciatyvos kuriant prieinamas produktų, procesų ir paslaugų saugumo sertifikavimo sistemas, kurios atitiktų specifinius ES poreikius, visų pirma privatumo.

(16) 2007 m. kovo 22 d. Tarybos rezoliucijoje ([8]) dėl saugios informacinės visuomenės strategijos Europoje valstybės narės raginamos reikiamą dėmesį skirti būtinybei užkirsti kelią elektroninių ryšių tinklams kylantiems naujiems ir esamiems pavojams ir stengtis juos pašalinti.

(17) Bendrijos lygiu parengta poveikio privatumui ir duomenų apsaugai vertinimo sistema bus užtikrinta, kad visose valstybėse narėse būtų nuosekliai laikomasi šios rekomendacijos nuostatų. Ši sistema turėtų būti rengiama remiantis esama praktika ir patirtimi, įgyta valstybėse narėse ir trečiosiose šalyse, taip pat Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūrai (ENISA) atliekant savo darbą ([9]).

(18) Komisija užtikrins, kad, remiantis esama praktika ir valstybėse narėse bei trečiosiose šalyse įgyta patirtimi, Bendrijos lygiu būtų parengtos informacijos apsaugos valdymo RDA taikomosiose priemonėse gairės. Valstybės narės turėtų pačios prisidėti prie šio proceso ir paskatinti dalyvauti privačias įmones bei valdžios institucijas.

(19) Prieš RDA taikomosios priemonės diegimą operatoriaus atliktas poveikio privatumui ir duomenų apsaugai vertinimas suteiks informacijos, reikalingos atitinkamoms apsaugos priemonėms užtikrinti. Šias priemones reikės stebėti ir peržiūrėti visą RDA taikomosios priemonės taikymo laikotarpį.

(20) Mažmeninės prekybos sektoriuje vartotojams parduodamų produktų su žymenimis poveikio privatumui ir duomenų apsaugai vertinimas turėtų suteikti reikiamos informacijos, kuria remiantis būtų galima nustatyti, ar gali kilti grėsmė privatumui arba asmens duomenų apsaugai.

([1]) COM(2007) 96 galutinis.
([2]) OL L 281, 1995 11 23, p. 31.
([3]) OL L 201, 2002 7 31, p. 37.
([4]) OL L 91, 1999 4 7, p. 10.
([5]) OL C 101, 2008 4 23, p. 1.
([6]) COM(2007) 228 galutinis.
([7]) COM(2006) 251 galutinis.
([8]) OL C 68, 2007 3 24, p. 1.
([9]) Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 460/2004 2 straipsnio 1 dalis (OL L 77, 2004 3 13, p. 1).

(21) Valdyti informacijos apsaugos ir privatumo priemones, taikomas visame RDA naudojimu pagrįsto verslo procese, gali būti lengviau taikant tarptautinius standartus, pvz., parengtus Tarptautinės standartizacijos organizacijos (ISO), elgesio kodeksus ir ES reguliavimo sistemą atitinkančią geriausią patirtį.

(22) RDA taikomosioms priemonėms, turinčioms įtakos plačiajai visuomenei, pvz., elektroniniams visuomeninio transporto bilietams, būtina taikyti tinkamas apsaugos priemones. Informacijos apsaugos ir privatumo požiūriu ypač svarbios tos RDA taikomosios priemonės, kuriomis, pvz., apdorojami asmens biometriniai identifikavimo duomenys arba sveikatos duomenys, todėl į jas būtina kreipti daugiausia dėmesio.

(23) Visuomenė turi žinoti teises ir pareigas, susijusias su RDA taikomųjų priemonių naudojimu. Todėl šią technologiją diegiančios šalys privalo teikti žmonėms informaciją apie šių taikomųjų priemonių naudojimą.

(24) Išnaudoti ekonomines šios technologijos perspektyvas ir kartu sumažinti šios technologijos panaudojimo viešajam interesui žalingais tikslais riziką, vadinasi, ir užtikrinti platesnį šios technologijos pripažinimą, padės visuomenės ir mažųjų bei vidutinių įmonių (MVĮ) informuotumo apie RDA funkcijas ir galimybes didinimas.

(25) Komisija tiesiogiai ir netiesiogiai padės įgyvendinti šią rekomendaciją sudarydama geresnes suinteresuotųjų šalių dialogo ir bendradarbiavimo sąlygas, pirmiausia pagal Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą, sukurtą Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1639/2006/EB [1], ir Septintąją bendrąją mokslinių tyrimų programą, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1982/2006/EB [2].

(26) Labai svarbu Bendrijos lygiu užtikrinti nebrangių privatumo didinimo ir informacijos apsaugos technologijų mokslinius tyrimus bei plėtrą ir taip paskatinti platesnį šių technologijų taikymą priimtinomis sąlygomis.

(27) Šioje rekomendacijoje paisoma pagrindinių teisių ir laikomasi principų, visų pirma pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. Pirmiausia šia rekomendacija siekiama užtikrinti, kad būtų visokeriopai gerbiamas privatus ir šeimos gyvenimas ir būtų užtikrinta asmens duomenų apsauga,

[1] OL L 310, 2006 11 9, p. 15.
[2] OL L 412, 2006 12 30, p. 1.

REKOMENDUOJA:

Taikymo sritis

1. Šioje rekomendacijoje valstybėms narėms pateikiamos teisėto, etiško, socialiai ir politiškai priimtino, gerbiant teisę į privatumą ir užtikrinant asmens duomenų apsaugą atliekamo RDA taikomųjų priemonių projektavimo ir eksploatavimo gairės.

2. Šioje rekomendacijoje patariama, kokių su RDA taikomųjų priemonių diegimu susijusių priemonių reikėtų imtis siekiant užtikrinti, kad diegiant šias taikomąsias priemones, jei taikoma, būtų laikomasi nacionalinės teisės aktų, kuriais įgyvendinamos direktyvos 95/46/EB, 1999/5/EB ir 2002/58/EB.

Apibrėžtys

3. Šioje rekomendacijoje turėtų būti taikomos Direktyvoje 95/46/EB nustatytos apibrėžtys. Be to, turėtų būti taikomos šios apibrėžtys:

a) radijo dažninis atpažinimas (RDA) – elektromagnetinių bangų arba laukų sąveikos radijo dažnių spektro dalyje naudojimas informacijai į žymenį arba iš jo perduoti taikant įvairias moduliavimo ir kodavimo sistemas, skirtas vien radijo dažnių žymens tapatybei arba kitiems tame žymenyje saugomiems duomenims nuskaityti;

b) RDA žymuo arba žymuo – radijo signalą galintis skleisti RDA įtaisas arba RDA įtaisas, kuriuo vėl susiejamas, atgal išskaidomas arba atspindimas (atsižvelgiant į įtaiso rūšį) ir moduliuojamas iš skaitytuvo arba rašytuvo gautas nešlio signalas;

c) RDA skaitytuvas ar rašytuvas arba skaitytuvas – stacionarus arba mobilus duomenų nuskaitymo ir tapatybės nustatymo įtaisas, kuriuo, naudojant radijo dažnių elektromagnetinę spinduliuotę arba laukų sąveiką, paskatinamas ir gaunamas moduliuotų žymens arba žymenų grupės perduodamų duomenų atsakas;

d) RDA taikomoji priemonė arba taikomoji priemonė – galinės sistemos ir į tinklą sujungtos ryšių infrastruktūros palaikoma taikomoji priemonė, kuria, naudojant žymenis ir skaitytuvus, apdorojami duomenys;

e) RDA taikomosios priemonės operatorius arba operatorius – fizinis arba juridinis asmuo, valdžios institucija, agentūra ar kita įstaiga, įskaitant RDA taikomąją priemonę naudojančius asmens duomenų valdytojus, kuri pati arba kartu su kitomis įstaigomis nustato taikomosios priemonės naudojimo tikslus ir būdus;

f) informacijos apsauga – informacijos slaptumo, vientisumo ir galimybės ja naudotis užtikrinimas;

g) stebėsena – veikla, vykdoma siekiant nustatyti, sekti, kopijuoti arba įrašyti asmens buvimo vietą, judėjimą, veiklą arba būklę.

Poveikio privatumui ir duomenų apaugai vertinimas

4. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad pramonės atstovai, bendradarbiaudami su atitinkamomis suinteresuotosiomis pilietinės visuomenės šalimis, parengtų poveikio privatumui ir duomenų apsaugai vertinimo sistemą. Per dvylika mėnesių nuo šios rekomendacijos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ši sistema turėtų būti pateikta tvirtinti 29 straipsnyje nurodytai duomenų apsaugos darbo grupei.

5. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad operatoriai, nepaisydami savo įsipareigojimų pagal Direktyvą 95/46/EB:

a) įvertintų taikomosios priemonės naudojimo poveikį asmens duomenų apsaugai ir privatumui, įskaitant vertinimą, ar taikomoji priemonė galėtų būti naudojama asmeniui stebėti. Vertinimo išsamumo lygis turėtų atitikti privatumui kylančius pavojus, kurie gali būti susiję su taikomąja priemone;

b) imtųsi reikiamų techninių ir organizacinių priemonių asmens duomenų apsaugai ir privatumui užtikrinti;

c) paskirtų asmenį arba asmenų grupę, atsakingą už vertinimų peržiūrą ir nuolatinį techninių ir organizacinių priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti asmens duomenų apsaugą ir privatumą, tinkamumą;

d) likus ne mažiau kaip šešioms savaitėms iki taikomosios priemonės diegimo, pateiktų vertinimo rezultatus kompetentingai institucijai;

e) kai bus parengta 4 dalyje nustatyta poveikio privatumui ir duomenų apsaugai vertinimo sistema, pagal šią sistemą įgyvendintų pirmiau pateiktas nuostatas.

Informacijos apsauga

6. Valstybės narės turėtų padėti Komisijai nustatyti taikomąsias priemones, dėl kurių informacijos apsaugai galėtų kilti pavojų, turinčių įtakos plačiajai visuomenei. Kad įrodytų, jog pagal įvertintą riziką nustatyta reikiamo lygio informacijos ir privatumo apsauga, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad operatoriai, kartu su nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis ir pilietinės visuomenės organizacijomis, parengtų tokioms priemonėms skirtas naujas arba pritaikytų esamas sistemas, pvz., sertifikavimo arba savarankiško operatorių vertinimo.

Informacija apie RDA taikymą ir RDA taikymo skaidrumas

7. Nepažeisdamos duomenų valdytojų įpareigojimų pagal direktyvas 95/46/EB ir 2002/58/EB, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad operatoriai parengtų ir paskelbtų glaustą, tikslų ir lengvai suprantamą kiekvienos savo taikomosios priemonės informacinį liudijimą. Į šį liudijimą turėtų būti įtraukti bent šie punktai:

a) operatorių tapatybė ir adresas;

b) taikomosios priemonės paskirtis;

c) kokie duomenys bus apdorojami naudojant taikomąją priemonę, ypač jei bus apdorojami asmens duomenys, ir ar bus stebima žymenų buvimo vieta;

d) poveikio privatumui ir duomenų apaugai vertinimo santrauka;

e) galimas privatumui gresiantis pavojus, jei yra, susijęs su žymenų naudojimu taikomoje priemonėje, ir priemonės, kurių žmonės gali imtis šiam pavojui sumažinti.

8. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad operatoriai imtųsi priemonių asmenims informuoti apie skaitytuvų buvimą naudodami bendrą Europos ženklą, kurį sukūrė Europos standartizacijos organizacijos, padedamos susijusių suinteresuotųjų šalių. Šiame ženkle turėtų būti nurodyta operatoriaus tapatybė ir ryšių punktas, kuriame žmonės galėtų gauti informacijos apie taikomajai priemonei skirtą informavimo politiką.

RDA taikomųjų priemonių naudojimas mažmeninėje prekyboje

9. Naudodami bendrą Europos ženklą, kurį sukūrė Europos standartizacijos organizacijos, padedamos susijusių suinteresuotųjų šalių, operatoriai turėtų informuoti žmones apie žymenų, pritvirtintų prie produktų arba įtaisytų į juos, buvimą.

10. Taikomosios priemonės operatorius, atlikdamas 4 ir 5 dalyse nurodytą poveikio privatumui ir duomenų apsaugai vertinimą, turėtų tiksliai nustatyti, ar žymenys, pritvirtinti prie mažmenininkų, kurie nėra tos taikomosios priemonės operatoriai, vartotojams parduodamų produktų arba įtaisyti į juos, negali kelti grėsmės privatumui arba asmens duomenų apsaugai.

11. Mažmenininkai jų taikomojoje priemonėje naudojamus žymenis prekybos vietoje turėtų padaryti neveiksmingus arba juos pašalinti, nebent vartotojai, informuoti apie 7 dalyje nurodytą liudijimą, sutiktų, kad žymenys išliktų veiksmingi. Žymenų padarymas neveiksmingų turėtų būti suprantamas kaip procesas, kuriuo sustabdoma tokia žymens ir aplinkos sąveika, kuriai nebūtinas aktyvus vartotojo dalyvavimas. Mažmenininkai žymenį turi padaryti neveiksmingą arba pašalinti nedelsdami ir neimdami už tai mokesčio iš vartotojo. Vartotojai turi turėti galimybę patikrinti, ar žymuo iš tikrųjų padarytas neveiksmingas arba pašalintas.

12. 11 dalis neturėtų būti taikoma, jei, atlikus poveikio privatumui ir duomenų apsaugai vertinimą, padaryta išvada, kad žymenys, kurie yra naudojami mažmeninės prekybos taikomojoje priemonėje ir išlieka veiksmingi produktą pardavus, negali kelti grėsmės privatumui arba asmens duomenų apsaugai. Tačiau mažmenininkai vis tiek turėtų turėti nemokamas ir nesudėtingas priemones, kuriomis nedelsiant arba vėliau žymenis būtų galima padaryti neveiksmingus arba pašalinti.

13. Dėl žymenų padarymo neveiksmingų arba jų pašalinimo neturėtų būti sumažintos arba panaikintos teisinės mažmenininko arba gamintojo pareigos vartotojui.

14. 11 ir 12 dalys turėtų būti taikomos tik tiems mažmenininkams, kurie yra operatoriai.

Informuotumo didinimo veiksmai

15. Valstybės narės, bendradarbiaudamos su pramonės atstovais, Komisija ir kitomis suinteresuotosiomis šalimis, turėtų imtis reikiamų priemonių valdžios institucijoms ir įmonėms, visų pirma MVĮ, informuoti ir gerinti jų suvokimą apie galimą RDA technologijos taikymo naudą ir riziką. Ypatingą dėmesį reikėtų skirti informacijos apsaugos ir privatumo aspektams.

16. Siekdamos informuoti plačiąją visuomenę ir didinti jos informuotumą, valstybės narės, bendradarbiaudamos su pramonės atstovais, pilietinės visuomenės asociacijomis, Komisija ir kitomis susijusiomis suinteresuotosiomis šalimis, turėtų nustatyti ir pateikti RDA taikomųjų priemonių įgyvendinimo gerosios patirties pavyzdžius. Be to, jos turėtų imtis reikiamų priemonių, pvz., didelių bandomųjų projektų, visuomenės informuotumui apie RDA technologiją, jos naudą, riziką ir taikymo reikšmę didinti, kad šią technologiją būtų galima taikyti plačiau.

Moksliniai tyrimai ir plėtra

17. Valstybės narės, bendradarbiaudamos su pramonės atstovais, susijusiomis pilietinės visuomenės suinteresuotosiomis šalimis ir Komisija, turėtų skatinti taikyti ir palaikyti principą, kad į saugumo ir privatumo aspektus būtų atsižvelgiama projektuojant RDA taikomąsias priemones, t. y. pradiniame jų kūrimo etape.

Tolesni veiksmai

18. Valstybės narės turėtų imtis visų reikiamų priemonių, kad su šia rekomendacija susipažintų visos Bendrijos suinteresuotosios šalys, dalyvaujančios projektuojant ir naudojant RDA taikomąsias priemones.

19. Valstybės narės ne vėliau kaip per 24 mėnesius nuo šios rekomendacijos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* turėtų informuoti Komisiją apie veiksmus, kurių buvo imtasi šiai rekomendacijai įgyvendinti.

20. Per trejus metus nuo šios rekomendacijos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* Komisija pateiks šios rekomendacijos įgyvendinimo, jos veiksmingumo ir poveikio operatoriams ir vartotojams, pirmiausia kiek tai susiję su 9–14 dalyse rekomenduotomis priemonėmis, ataskaitą.

Adresatai

21. Ši rekomendacija skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje 2009 m. gegužės 12 d.

Komisijos vardu

Viviane REDING

Komisijos narė